

потреба у законодавчому тлумаченні поняття «спадкування за правом представлення» та розробці методичних рекомендацій щодо застосування ст. 1266 ЦК України у нотаріальній діяльності з метою формування єдиної практики.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Спадкове право. Практика застосування нотаріусами України / за заг. ред. В. М. Марченка. – Х.: ФО-П Лисяк Л.С.- 2012. – 736 с.
2. Шиловост О. Ю. Наследование по закону в российском гражданском праве / О. Ю. Шиловост. – М.: Норма, 2008. 161
3. Цивільний кодекс України від 03.10.2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – С. 356.
4. Про судову практику розгляду цивільних справ про спадкування від 16.05.2013 року № 24-753/0/4-13: Лист Вищого спеціалізованого суду України зрозгляду цивільних і кримінальних справ [Електронний ресурс] // Сайт Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v753740-13>.
5. Про судову практику у справах про спадкування : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 №7 // Вісник Верховного суду України – 2008 р. – № 6. – Ст. 17.

*Казімирова Ольга Олегівна, Собко Олександр Анатолійович,
студенти 1 курсу магістратури
факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник – к.ю.н., асистент Павлова Ю.С.*

ДОКАЗУВАННЯ РОДИННИХ ЗВ'ЯЗКІВ У СПАДКОВИХ СПРАВАХ

На сьогодні встановлення факту родинних відносин є досить актуальною проблемою нашого суспільства. У зв'язку з тим, що сьогодні більшість сімей надають фактичним шлюбним відносинам, як наслідок згодом спричиняють проблеми у прийманні спадщини. Не малу роль відіграє низька кваліфікація паспортистів, працівників РАЦС, які неуважно заповнюють документи та не уточнюють правильність написання імені та прізвища особи.

Проте дані проблеми можна вирішити звернувшись до суду в окремому провадженні. Суд вправі розглядати дані справи тоді, коли цей факт безпосередньо породжує юридичні наслідки для заявника, наприклад, право на спадщини.

В науці цивільного права з дослідження сфери спадкових правовідносин мають місце праці таких фахівців як В.В. Васильченко, Ю.О. Заїки, В.В. Луця, Є.О. Рябоконь, С.Я. Фурси, Є.І. Фурси, Є.О. Харитонova, О.Ю. Цибульська та ін.

У теорії права родинні відносини— це кровний зв'язок між людьми, з наявністю якого закон пов'язує виникнення, зміну чи припинення прав та обов'язків, проте виключенням являються стосунки подружжя [6].

Так, доказом родинних спадкоємців із спадкодавцем згідно з Наказом Мін'юсту України № 296/5 від 22.02.2012 р. про Порядком вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, можуть являтися свідоцтва видані органами реєстрації актів цивільного стану, витяг з реєстру актів цивільного стану громадян щодо актового запису [1]. Проте, при відсутності вищезгаданих документів підтвердженням юридичного факту може також являтися рішення суду про встановлення факту родинних зв'язків.

Згідно з Постановою Пленуму ВСУ від 30 травня 2008 р. №7 «Про судову практику у справах про спадкування» та Листа Вищого спеціалізованого суду № 24-753/0/4-13 від 16.05.2013 р. «Про судову практику розгляду цивільних справ про спадкування», якщо виникають певні проблемні питання у спадкуванні, пов'язані з доказуванням родинних зв'язків, особа може звернутися в суд із заявою про встановлення даних фактів, яка буде розглядатися за правилами окремого провадження, проте лише за відсутності спору у даній справі [2].

Відповідно до п.5 ч. 1 ст. 315 ЦПК України, заявник має право звернутися до суду з заявою про встановлення юридичного факту проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без шлюбу [5].

Як практика показує, зазвичай такі звернення пов'язані із спадкуванням особами, які перебували у фактичних шлюбних відносинах. Адже відповідно до ч.1 ст. 1264 ЦК України, дані особи можуть бути спадкоємцями четвертої черги спадкування за законом і лише при умові, що їх спільне проживання однією сім'єю зі спадкодавцем тривало не менше 5 років до відкриття спадщини [4].

Таким чином, сама мета звернення з заявою до суду про встановлення факту проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без шлюбу вже визначає те коло доказів, які необхідно сформулювати заявникові. Такими доказами можуть бути свідоцтво про народження дитини, листи, які підтверджують родинні зв'язки, фотографії, відеозаписи, витяги із домової книги про реєстрацію особи, квитки на спільні подорожі та відпочинок, квитанції про купівлю меблів, будівельних матеріалів, медичних препаратів, подарунки, свідки, які підтвердять сімейні відносини заявника із спадкодавцем тощо.

Окрім цього, обов'язковим доказом є свідоцтво про смерть спадкодавця, що вказує на те, що така особа померла і з цих підстав у іншого з подружжя за наявності таких правовідносин виникає право на свою частину майна чи все майно при відсутності спадкоємців першої-третьої черги.

Також часті звернення фізичних осіб до суду стосуються встановлення факту приналежності правовстановлюючих документів особі в яких є розбіжності з прізвищем, ім'ям, по батькові, місцем і часом народження, що зазначені в документі, не збігаються з даними, зазначеними у свідоцтві про народження або в паспорті. На жаль, халатність працівників, які працюють з документами і даними фізичних осіб прослідковуються часто-густо, проте, як показує практика, дані проблеми можна вирішити в судовому порядку, проте вирішення даного питання займе певний відрізок часу.

Отже, варто зазначити, що суд своїми рішеннями встановлює не будь-які юридичні факти, а лише ключові факти, які являються ключовими моментами у правовідносинах. Тобто у нашому випадку для встановлення юридичного факту родинних відносин повинна бути встановлена вагома причина, яка допоможе особі реалізувати своє право на прийняття спадщини.

На щастя, судова практика показує, що доведення родинних зв'язків не є проблемою, а законодавець подбав і передбачив способи вирішення даного питання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : Інструкція, затверджена Наказом Міністерства юстиції України від 22 лютого 2012 р. № 296/5 № 20/5 // Офіційний вісник України. – 2012 р. – № 17. – Ст. 632
2. Про судову практику розгляду цивільних справ про спадкування : Лист Вищого спеціалізованого суду від 16.05.2013 № 24-753/0/4-13 // – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v-753740-13>.
3. Теоретичні проблеми цивільного процесуального права : Підручник / М.М.Ясинок, М.П.Курило, О.В.Кіріяк, О.О.Кармаза, С.І.Запара та ін.; За заг. ред. д.ю.н. професора М.М. Ясинка. – К.: Алерта, 2016. – Ст. 191.
4. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
5. Цивільний процесуальний кодекс : Закон України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40, 40-42. – Ст. 492.
6. Юридична енциклопедія / За ред. Ю.С. Шемшученко. – К.: Українська енциклопедія, 2001. – 792 с.